

Fåglar som inte finns, nästan Hus, kanske Huvud

Mats Caldeborg, Galleri Lokomotiv, till 31 jan.

Det är tid att mata fåglar. Den period på året då fåglar som stannar kvar hos oss över vintern söker sig närmare mänskliga boningar. Den som systematiskt ägnar sig åt att lägga ut fågelfrö får se några av de skyggaste och mest färgstarka på nära håll. Domherren, grönfinken, steglitsan.

Skulptören Mats Caldeborg har en motsatt uppfattning. För honom är vintern en tid då fåglar flytt till fjärran länder. Han väntar på deras återkomst och föreställer sig deras färgprakt. När han nu gjort Galleri Lokomotiv till en fristad, ett tillhåll för skulpterade fåglar, påminns jag först om trivselsn kring vinterns fågelbord. Men skenet bedrar. Det är inte de färgstarka och pigga småfåglarna som flockas här. Utan sargade, skadade och sorgliga typer, flera utan förmåga att stå upprätt. Tillplattade, redan döda men ändå tilldragande som naturalier ofta är. Presentationen efterliknar systematiken i fågelböckernas planscher.

Räven, haren och kaninen är vanligen förekommande djur i konstens och sagans värld. Som människans ställföreträdare har några av dessa också funnits hos Caldeborg. Men fåglar för tanken till frihet och flykt, skriver han. I utställningen i Ö-vik har konstnären återskapat en naturaliesamling där inget går att artbestämma men där vi med lätthet identifierar oss. Här finns tydliga figurer fyllda med laddning. Deras tillstånd och utsatthet är vår egen. De får mig att tänka på ett begrepp som förekom i utställningen Documenta 2012: *traumatiserade objekt*.

Att komma in i Caldeborgs utställning är som att komma in i vedboden. Undanställda saker, delvis uttjänta, sådant som kan komma till användning eller bara glömts bort, har här återfått sitt fulla värde och blivit meningsbärande byggstenar. Kantigt tillyxade och sammanfogade kuber i trä antyder möjliga boningar i serien *nästan Hus*. Brända, svedda skallar och ansikten ligger undanskymda i halvöppna emballage i golvnivå. Fåglarna är tilltufsade. Men de bärs stadigt fram på podier av återvunna material. Trä, sten eller metallplåt, som räddats undan förgängligheten. I galleriet vilar därför en hoppingivande och försonande stämning genom all denna förbrukade, nedslitna men återvunna materialitet, som kommer till sin rätt och bokstavligen håller utställningen uppe.

I verkens titlar och de skrivna ord som åtföljer utställningen bekänner sig konstnären till denna ofärdiga estetik. *Nästan hus, Kanske Huvud, Möjligt ansikte, Fåglar som inte*

finns. Hellre Nästan och Kanske än en fullträff. Caldeborg ligger lågt och förlitar sig på att det kan gå bra ändå. Utställningen kommer därför allt mindre att handla om de enskilda objekten som bärare av bristfälligheter och tillkortakommanden. Snarare visar den att den obevekliga vägen mot förgängligheten ändå erbjuder möjligheter till återupprättelse.

Caldeborg har tagit med sig ytterligare en gäst till galleriet; poeten Thomas Tidholm med vilken han har ett långvarigt och periodiskt återkommande samarbete. I deras gemensamma projekt ingår naturstudier som ibland resulterar i utställningar, ibland i text och bild. Den gemensamma boken betitlad *Naturalia* finns med i utställningen. Jag bläddrar och finner några texter som rekommenderas; *Om nödvändigheten*, *Aska och honung*, *Beläte*, den sista som läsning invid Caldeborgs mörkbrända skallar.

För egen del har Caldeborg, trots eller tack vare sin omvända framgångsstrategi, lyckats bygga upp en konsthall tillsammans med Katrin Zackrisson Caldeborg. Konsthall Norra Kvarken, belägen i Järnäsklubb i Nordmalings kommun, öppnade i somras. Volym rapporterade om den första utställningen GRAN. En ny säsong väntar till våren. Men Caldeborg sparar inte på krutet. I vinter ställer han ändå ut i Örnsköldsvik. Han gör som de härdiga stannfåglarna vintertid. Han har begett sig mot mer befolkade trakter där människorna finns.

Text och foto: Margareta Klingberg

Volym 2015-01-26